

Příloha 6: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Filozofická fakulta MU

Habilitační obor Muzikologie

Uchazeč PhDr. Jana Perutková, Ph.D.

Pracoviště Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Habilitační práce František Antonín Míča ve službách hraběte Questenberga a italská opera v Jaroměřicích

Oponent Doc. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.

Pracoviště Hudební katedra Pedagogické fakulty,
Univerzita Hradec Králové

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Jana Perutková: František Antonín Míča ve službách hraběte Questenberga a italská opera v Jaroměřicích, KLP Praha 2011, řada Clavis monumentorum musicorum Regni Bohemiae, Serie S IV, 619 s. včetně Tématického katalogu hudebně dramatických děl F. A. Míči, tři notových edic Míčových skladeb, obrazových příloh questenberských libret a vazeb rukopisných partitur, obsáhlého německého Zusammenfassung, soupisu pramenů a literatury i čtyř rejstříků. ISBN 978-80-86791-73-9

Zásadní monografická publikace o hudbě 17. a 18. století je v české muzikologii žel zcela výjimečná událost, přestože si uvědomujeme a opakovaně zdůrazňujeme *Průkopnický význam české hudby v 18. století* (Helfert 1939). Od doby helfertovské generace a jeho dvou jaroměřických opusů i bendovské publikace jakoby se téměř na sto let zastavily domácí ambice vytvořit podobná pramenně a metodologicky závažná díla o dalších nejméně třiceti skladatelích, kteří tvoří osnovu českých a moravských hudebních dějin tohoto období. V roce 1964 sice vydal Milan Poštolka práci *Leopold Koželuh, život a dílo*. Praha SHV 1964, ale pak se o významné domácí skladatelské osobnosti zajímali zahraniční badatelé. Američan Daniel Freeman přišel hned se dvěma vzorovými monografiemi o sporckovské italské opeře v Kuksu a v Praze (*The Opera Theater of Count Franz Anton von Sporck in Prague*, Pedragon Press, Stuyvesant, New York 1992) a o Josefu Myslivečkovi (Josef Mysliveček, „*Il Boemo*“. *The Man And His Music*. Harmonie Park Press, Sterling Heights, Mich. 2009), v roce 2000 vyšla práce Novozélandčanky Janice B. Stocgigt *Jan Dismas Zelenka: a Bohemian musician at the Court of Dresden*, (Oxford University Press, 2000) a Robert Schmidt Scheubel přispěl dusíkovskou ediční monografií *Johann Ludwig Dussek im Spiegel der deutschen, französischen und englischen Tagespresse seiner Zeit* (München - Salzburg Katzwichler 2007). Až roku 2007 avšak navíc anglicky představil světu komplexní hudebně historický výklad osobnosti Pavla Josefa Vejvanovského Jiří Sehnal (*Pavel Vejvanovský and the Kroměříž music collection*, UP Olomouc 2007).

Habilitační práce Jany Perutkové, řekněme hned úvodem, se řadí do této linie. Má všechny podstatné znaky moderního soustředěného muzikologického přístupu k vybranému osobnostnímu, lokálnímu a hodnotovému fenoménu hudební kultury na jaroměřickém zámku v návaznosti na nejnovější srovnávací literaturu a celosvětovou archivní evidenci pramenů. Navázáním na Helfertovo proslulé téma sice vstupuje na již ověřenou půdu relevance takového výzkumu, ale zároveň na sebe bere odpovědnost a závazek nutnosti významného vědeckého posunu řešeného úkolu, aby taková práce měla vůbec smysl. Je zpravidla

obtížnější předložit nové, věrohodné a originální závěry k tématům, která už mají za sebou probádané archivní fondy a dlouhý bibliograficky seznam, než koncipovat řešení dosud knižně nepojednané osobnosti. Heuristická úspěšnost takového cíle je podmínkou a badatelské výsledky týmu habilitantky, J. Spáčilové, O. Macka a V. Maňase z let 2005-07 shromáždily přes 40 partitur hudebně dramatických děl questenberské proveniencí ze zahraničních archivů. Stejně významný je i nově exploatovaný aktový archivní materiál questenberského původu z Kounicova fondu v Brně. Už tato nová pramenná základna byla zásadní pro kladení otázek vlivu a souvislostí, "vtiskovatele vkusu", šíření repertoáru i pro nové poznání a objasnění dobové interpretační praxe italské opery v Jaroměřicích a jejich protagonistů hraběte Questenberga a jeho komorníka a kapelníka Míči.

Nový badatelský zájem o hraběte Questenberga není v nejmenším nadsazený ani dnes zejména s ohledem na to, že už v roce 1696 jako osmnáctiletý programově definoval ve své disertační práci *Plena Pubertas Regia* povinnost starat se o ušlechtilou zábavu poddaných. Vysoká úroveň hudebního vzdělávání jeho poddaných to prokazatelně potvrzuje podobně jako uvádění některých děl v češtině a přítomnost druhého jaroměřického skladatele Karla Müllera. V roce 1732 se měl hrabě dokonce stát jako uznávaný znalec ředitelem hudby u císařského dvora ve Vídni. Takto vyslovené krédo realizoval Questenberg zejména prostřednictvím Františka Antonína Míči, jak monografie přesvědčivě dokumentuje. Organizační a umělecká součinnost Questenberga a Míči je v kontextu české barokní hudební kultury zcela výjimečným fenoménem. Autorka se systematicky orientuje na výzkum jaroměřické hudební kultury a Míčovy role v aplikaci nových stylových trendů vrcholného baroka od roku 1996, resp. 1997, kdy publikovala studii *Einige Bemerkungen zur Míčas opera serenada Der glorreiche Nahmen Adami* (SPFFBU H 31, MU Brno 1997). Její komplexní heuristická příprava, bibliografická úplnost a analytický aparát přesahují starší metodologii „melodického alfabetu“ a těží také z konzultací s renomovanými badateli a protagonisty poučené interpretace vivaldiovsko-caldarovské opery v českých zemích. Potenciál Míči jako zdatného skladatele rozšiřuje rozbořem jeho šesti dochovaných hudebně dramatických děl o závěry z oblasti rytmiky, vedení basu, vztahu textu a hudby, deklamace a hudební symboliky v závislosti na dobře známých příkladech a předlohách italské libretistiky a italské a vídeňské opery. Její hodnocení jsou objektivní a skladatelský význam Míči uměle nepřeceňuje.

Cílený týmový výzkum italské opery na Moravě (umožněný dvěma grantovými cykly) vyústil mj. v další dílčí publikace, konferenční prezentace a syntetickou práci, knižně vydanou nakladatelstvím KLP Praha 2011 v řadě *Clavis monumentorum musicorum Regni Bohemiae*, Serie S IV. Obsáhlý spis, dedikovaný jejímu zesnulému učiteli a kolegovi Rudolfovi Pečmanovi, dělí autorka do pěti základních logických oddílů:

1. Hudební život v Jaroměřicích za hraběte Johanna Adama Questenberga (1678 - 1752)
2. Umělci činní ve službách hraběte Questenberga
3. Hudebně dramatická tvorba Františka Antonína Míči
4. Hudební analýza Míčových kompozic
5. Identifikované partitury z Questenbergova majetku

Zásadním způsobem rozšiřuje informace o vazbách hraběte Questenberga na vídeňské divadlo U Korutanské brány a na personální vztahy s uměleckými osobnostmi nejen německy mluvících zemí, ale i francouzského a anglického okruhu. Prokázala, že hrabě začal uvádět první tituly hudebního divadla už v prvním desetiletí 18. století ve svém vídeňském paláci. Jeho systematické úsilí o vyhledávání provozovacího materiálu ovšem nekončilo pouhým sběratelstvím, nýbrž cíleným úsilím o inscenace. Objednával přímo kompozice u skladatelů jako byli Caldara, Conti nebo Sarro. Průzkumem světových archivů a komparačními metodami autora identifikuje a rozšiřuje seznam questenberských hudebně dramatických děl,

považovaných za nezvěstné, na stovku položek. Může tak po letech zájmu o questenberský aktový materiál (Alois Plichta) směřovat výzkum právě na hudební prameny. Jeho rozhled, vkus a intuice zachytily podle zjištění autorky např. tvorbu J. A. Hasseho v době, kdy teprve vstupoval na evropskou hudební scénu jako operní autor. Novým profilem hraběte Questenberga je na základě čtrnácti zjištěných jaroměřických kopistů a čtyřiaadvaceti opisovačů z evropských hudebních center jeho spiritus agens v dramaturgii, scénografii a režii, jak to autorka prokázala na jeho cenných rukopisných poznámkách v nalezených partiturách.

Neméně důležitá je oprava rodiště (Náměšť, nikoliv Třebíč), jmen (František Antonín, nikoliv František Václav) a datum křtu (2. 9. 1696, nikoliv 1694), což byla dosud užívaná záměna se záhy zesnulým Míčovým bratrem.

Přestože autorka hodnotí význam Questenberga a jeho operní subkultury jako jedinečný hudební realizace na jeho sídlech, zejména v Jaroměřicích, vyslovuje i pramenně podložené hodnocení hraběte jako distributora hudebnin a repertoáru v českých zemích a v monarchii.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

Jak a v čem se zásadně změnil pohled na hraběte Questenberga, na Františka Antonína Míču a na jejich uměleckou interakci?

Závěr

Habilitační práce PhDr. Jany Perutkové, Ph.D. *František Antonín Míča ve službách hraběte Questenberga a italská opera v Jaroměřicích* přesahuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru muzikologie na MU a přestože zprostředkovává obsáhlým německým resumé výsledky zahraničním badatelům, bylo by nanejvýš žádoucí anglické vydání publikace.

V Kuksu dne 17. ledna 2012

Doc. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.

